

Milujem čierny humor, čo to o mne vypovedá?

Mária Chocholáčková

Psychologický ústav FF MU, Brno

475316@mail.muni.cz

„Lekár vysvetľuje výsledky testu mladému páru, ktorý čaká dieťa. „No, na začiatok mám pre vás dobrú správu. vaše dieťa nikdy nebude mať problém nájsť parkovacie miesto.“

Pokiaľ ste sa zasmiali nemusíte mať žiadne výčitky svedomia. Pochopenie vtipu si vyžaduje určité intelektuálne aj emocionálne predpoklady a posledné štúdie naznačujú, že preferencia toho čierneho nutne nehovorí v neprospech vašich povahových vlastností.

„A general practitioner is explaining the result of a medical test to a couple with her being pregnant: „To begin with, here is the good news – your child will always find a parking space.“ You do not have to feel guilty if you find this joke funny. Understanding the joke requires certain knowledge and also some emotional aspects. The latest studies suggest that preference the dark humour does not necessarily indicate flawed character.

klúčové slová: čierny humor, vlastnosti, inteligencia, náladovosť, agresivita

key words: black humour, character, intelligence, mood disturbance, aggressiveness

Inteligencia alebo náladovosť?

Humor je prirodzenou súčasťou nášho života. Napriek tomu nie je tak úplne samozrejмый. Je to komplexný proces, ktorý si vyžaduje kognitívne a emočné predpoklady na vysokej úrovni. Informácie z dlhodobej pamäte na pochopenie pozadia vtipu a schopnosť riešiť problémy sú dve základné podmienky na úspešné spracovanie vtipu. (Wilinger et al., 2017)

Štúdia Ulrike Willingera et al. (2017) si dala za úlohu zistiť vzťah medzi pochopením a preferenciou čierneho humoru k veličinám inteligencie (verbálna aj neverbálna), náladovosť a sklony k agresivite. Skoro 160 dobrovoľníkov postupne prešlo testom zameraným na zistenie sklonov k náladovosti a agresivite. Následne testom na určenie úrovne verbálnej a neverbálnej inteligencie. Úplne nakoniec im bolo predložených 12 kreslených čiernych vtipov.

Účastníci mali vtipy hodnotiť na štyroch úrovniach: náročnosť (ako ťažký na pochopenie sa im vtip zdal), údernosť (na koľko pointa vystihla situáciu), hrubosť (na koľko sa im zdal vtip vulgárny) a preferencia (na koľko sa im páčil). Pri hodnotení sa použila 4-bodová Likertova škála, aby účastníci boli nútení vybrať konkrétnu odpoveď a neuchyľovali sa k neutrálnej „medziodpovedi“, ktorá má výpovedne nižšiu hodnotu.

Vysoká inteligencia, vyššie ukončené vzdelanie, nízke až žiadne sklony k náladovosti a agresivite. Takto by sme veľmi jednoducho mohli popísať ľudí, ktorí podľa tejto štúdie chápu a preferujú čierny humor. Náladovosť, vyššia agresivita, nižšie vzdelanie a inteligencia prekvapivo prevládali u ľudí, ktorí čierny humor nepreferovali.

Prekvapivé sa zdajú výsledky na úrovni náladovosti a agresivity, lebo doteraz panuje presvedčenie, že agresívnejší ľudia majú tendenciu preferovať agresívnejší humor. V prospech naopak hovoria výskumy s depresívnymi ľuďmi. Depresia je často spájaná s podráždenosťou, zmenami nálad a prevládáním negatívnych emócií. Deaner a McConatha (1993) preukázali, že ľudia trpiaci depresiou majú tendenciu horšie zvládať stresové situácie pomocou humoru.

Čierny humor a zvládanie náročných situácií

Pomocou humoru sa často snažíme zvládať náročné situácie, uvoľniť napätie a každý vám povie, že humor pozitívne vplyva na zdravie. Prekvapivo empirické štúdie v tomto ohľade nedochádzajú k tak jednoznačným a zhodným výsledkom. Jednou z príčin by mohla byť pravdepodobná existencia rôznych druhov humoru. (Samson & Gross, 2012)

Podľa Andrei C. Samson a Jamsa J. Grossa (2012) má tzv. pozitívnejší humor lepší vplyv na reguláciu emócií a spracovanie tých negatívnejších. Za pozitívny humor považujú sústrastné a chápané zabavenie sa na nedokonalosti ľudského života a absurdite situácie. Pri negatívnom

sa zabávame na účet druhého z nadradenej pozície s cieľom vysmievať sa z niekoho a vytvoriť emočnú bariéru.

Faktom ale zostáva, že čierny humor je preferovaný spôsob zvládania stresu ľudí vykonávajúcich nebezpečné profesie, ktoré sú priamo prepojené s vlastnou smrťou alebo úmrtím druhých ľudí. Podľa ich slov im pomáha zvládať stres, sústrediť sa na vykonanie dôležitej úlohy a akceptovateľným spôsobom odbúravať strach, úzkosť a nepokoj. Zároveň plní dôležitú sociálnu úlohu. (Rowe & Regehr, 2010)

Viacere štúdie sa snažili objasniť ako a či vôbec humor pomáha zvládať stresové a nepríjemné situácie alebo prekonávať negatívne emócie. Zatiaľ sú výsledky veľmi rôznorodé a nedokážeme jednoznačne podporiť hypotézu, že humor slúži ako coping mechanizmus. Na druhú stranu ale nemáme ani dostatok dôkazov na jej vyvrátenie. Nie je na škodu sa usmiať nad momentálnou nepríjemnou situáciou a netreba ani zavrhnovať čierny humor. Zasmiatie sa na čiernom vtipе z vás nerobí náladové agresívne monštrum, práve naopak môže naznačovať vyššiu inteligenciu a emočnú stabilitu. Len niekedy nie je na škodu zamyslieť sa, či už neprekračujeme určité hranice.

Zdroje:

Wilinger, U., Hergovich, A., Schmoeger, M., Deckert, M., Stoettner, S., Bunda, I., ... & Auff E. (2017). Cognitive and emotional demands of black humor processing: The role of intelligence, aggressiveness and mood. *Cognitive processing*, 18(2), 159-167. doi: 10.1007/s10339-016-0789-y

Rowe, A., & Regehr, Ch. (2010). Whatever gets you through today: An examination of cynical humor among emergency service professionals. *Journal of loss and trauma*, 15(5), 448-464. doi: 10.1080/15325024.2010.507661

Samson, A. C., & Gross, J. J. (2012). Humour as emotion regulation: The differential consequences of negative versus positive humour. *Cognition & Emotion*, 26(2), 375-384. doi: 10.1080/02699931.2011.585069

Deaner, S. L., & McConatha J. T. (1993). The relation of humour to depression and personality. *Psychological reports* 72(3), 755-763. doi: 10.2466/pr0.1993.72.3.755

Autor obrázku:

<http://www.jiechuangdz.com/IMG-648052.html>